

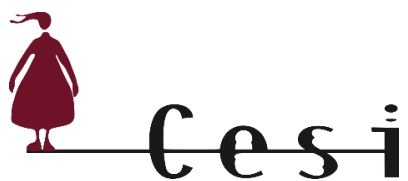
ANALIZA:

Položaj žena u parlamentarnom izbornom procesu 2024.

Lana Kučer

Zagreb, 2024.

Sadržaj:

1. Uvod.....	3
2. Analiza po strankama i koalicijama.....	4
2.1. Rezultati po strankama i koalicijama	6
3. Analiza po izbornim jedinicama	11
4. Zaključak.....	20

1. Uvod

U skladu s našim višegodišnjim radom na analizama u području političke participacije žena u različitim izbornim procesima, ova analiza ima za cilj prikazati položaj i zastupljenost žena u izborima za Hrvatski sabor, a koji su se održali 17. svibnja 2024. godine.

Kao i u svakom izbornom ciklusu, Državno izborno povjerenstvo (*DIP*) objavilo je pravovaljane kandidacijske liste u 11 izbornih jedinica za izbore za Hrvatski sabor. U svojim [službenim statistikama](#) DIP je objavio da je ukupno na svim listama, u svim izbornim jedinicama, kandidirano 57.91% muških i 42.09% ženskih kandidata_kinja, od čega je 9.68% muškaraca i 8.98% žena mlađih od 30 godina. Ukupno 32 liste od 165 nisu zadovoljile zakonsku kvotu od 40% kandidatkinja podzastupljenog spola. DIP je objavio statistiku spolne zastupljenosti predloženih kandidata_kinja na listama odnosno (ne)zadovoljenosti kvote od 40% po izbornim jedinicama i po predlagateljima.

Za potrebe ove analize fokusirale smo se na liste stranaka i koalicija koje su po anketnim procjenama imale šanse prijeći izborni prag i osvojiti mandate u 11. sazivu Hrvatskog Sabora, a to su: *Domovinski pokret i partneri*, *Hrvatska demokratska zajednica - HDZ i partneri*, *MOST i partneri*, *Možemo! politička platforma i partneri* te *Koalicija Rijeke pravde (Socijaldemokratska partija Hrvatske - SDP i partneri)*.

Analiza obuhvaća:

- Je li zadovoljena zakonska kvota od minimalno 40% žena na listama
- Nalaze li se žene na višim mjestima lista (1. – 7.) ili na nižim mjestima (8. – 14.)
- Koliko ima nositeljica lista tj. žena na prvom mjestu na listi
- Je li na listama postignut rodni paritet tj. 50% zastupljenosti oba spola
- Je li pri sastavljanju lista dosljedno korišten tzv. ZIP sustav odnosno naizmjenično pozicioniranje oba spola na listama (*jedan muškarac - jedna žena ili jedna žena - jedan muškarac*)
- Koliko je ženskih osoba do 30 godina kandidirano u odnosu na muške osobe do 30 godina

Rezultati analize prikazani su po pojedinim strankama/koalicijama i po izbornim jedinicama. Pri izradi analize korišteni su podaci objavljeni kao pravovaljano predložene liste i kao rezultati izbora na stranicama Državnog izbornog povjerenstva te statistika i podaci Hrvatskog sabora.

Na kraju analize nalazi se zaključak o analiziranim rezultatima, kao i o položaju žena u izbornim procesima.

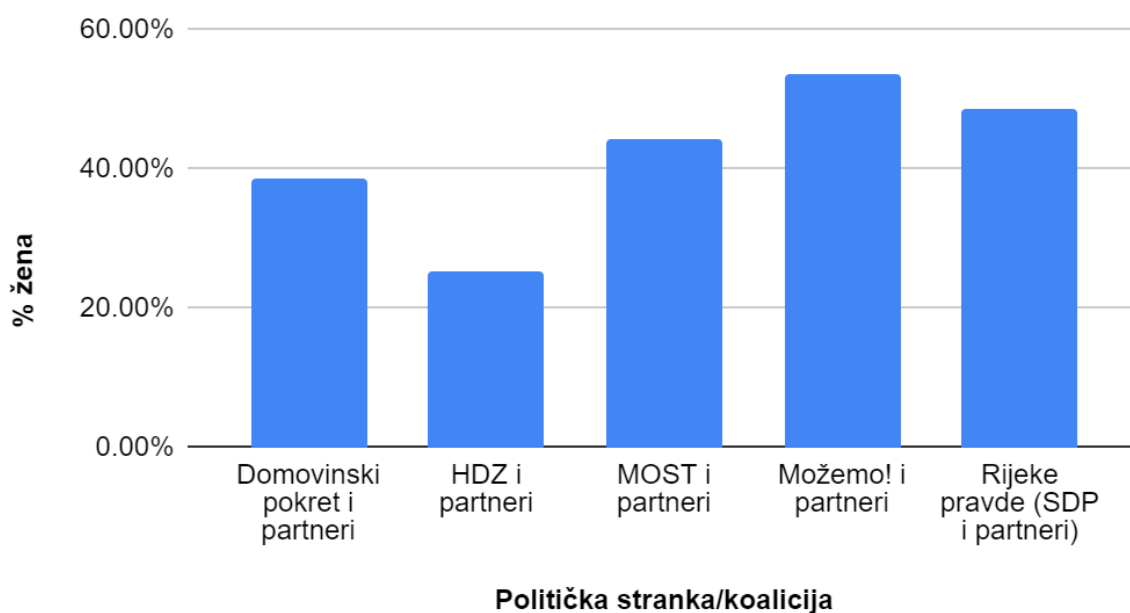
2. Analiza po strankama i koalicijama

Za potrebe ove analize fokus je bio na listama stranaka i koalicija koje su po anketnim procjenama imale šanse prijeći izborni prag i osvojiti mandate u sljedećem sazivu Hrvatskog Sabora, a to su:

1. **Domovinski pokret i partneri**
2. **Hrvatska demokratska zajednica - HDZ i partneri**
3. **MOST i partneri**
4. **Možemo! politička platforma i partneri**
5. **Koalicija Rijeke pravde (Socijaldemokratska partija Hrvatske i partneri)**

Ukupno su analizirane stranke i koalicije kandidirale 735 osoba od čega 308 ili 41.9% žena i 427 ili 58.1% muškaraca. Osoba mlađih od 30 godina kandidirali su 48 od čega 30 ili 4.1% muškaraca i 18 ili 2.45% žena. Iako su analizirane stranke ukupno kandidirale 41.9% žena na svojim listama, među njima postoje znatne razlike. Tako HDZ ne poštuje zakonsku kvotu u devet izbornih jedinica, a Domovinski pokret u četiri. Preostale stranke zadovoljile su zakonsku kvotu od 40%, ali raspored žena na listama se razlikuje. Dok su žene na listama Možemo! uglavnom na višim mjestima ili ravnomjerno raspoređene po listama, koalicija Rijeke pravde u četiri izborne jedinice smješta žene na niža mjesta, a MOST u pet. Što se tiče nositeljica lista, situacija je slična pa ih Možemo! ima osam, Rijeke pravde dvije, MOST jednu, a Domovinski pokret i HDZ niti jednu. Žene i muškarci mlađi od 30 godina i dalje su zastupljene ispod 10%. Navedeni podaci slični su onima iz 2020. godine kada smo također radile ovakvu [analizu](#).

Postotak kandidiranih žena na listama

Graf 1. Postotak žena kandidiranih na analiziranim listama po strankama i koalicijama

Što se tiče zastupljenosti žena na listama, postotka izabranih žena sa lista i zastupljenosti žena sa tih lista u Hrvatskom saboru nakon zamjena mandata, po strankama i koalicijama, situacija je sljedeća:

1. Postotak žena kandidiranih na analiziranim listama:

1. **Možemo! politička platforma i partneri – 79 ili 53.74%**
2. Koalicija Rijeke pravde – 68 ili 48.57%
3. MOST i partneri – 68 ili 44.16%
4. Domovinski pokret i partneri – 54 ili 38.57%
5. **HDZ i partneri – 39 ili 25.33%**

2. Postotak žena izabranih sa analiziranih lista:

1. **Možemo! politička platforma i partneri – 6 ili 60%**
2. Koalicija Rijeke pravde – 19 ili 45.24%
3. MOST i partneri – 2 ili 18.18%
4. HDZ i partneri – 7 ili 11.48%
5. **Domovinski pokret i partneri – 1 ili 7.14%**

3. Postotak žena Hrvatskom saboru sa analiziranih lista nakon zamjena mandata:

1. **Možemo! politička platforma i partneri - 8 ili 80%**
2. Koalicija Rijeke pravde – 19 ili 45.24%
3. HDZ i partneri – 16 ili 26.23%
4. MOST i partneri – 2 ili 18.18%
5. **Domovinski pokret i partneri – 2 ili 14.29%**

Napominjemo da se radi samo o postotku žena sa analiziranih lista. Najviše žena te ujedno više žena nego muškaraca kandidirano je na listama Možemo! – 53.74%, a najmanje na listama HDZ-a – 25.33%. Rijeke pravde su kandidirale 48.57% žena, a MOST 44.16%, ali brojčano jednak broj – njih 68. Domovinski pokret kandidirao ih je manje od 40%, i to 54 ili 38.57%.

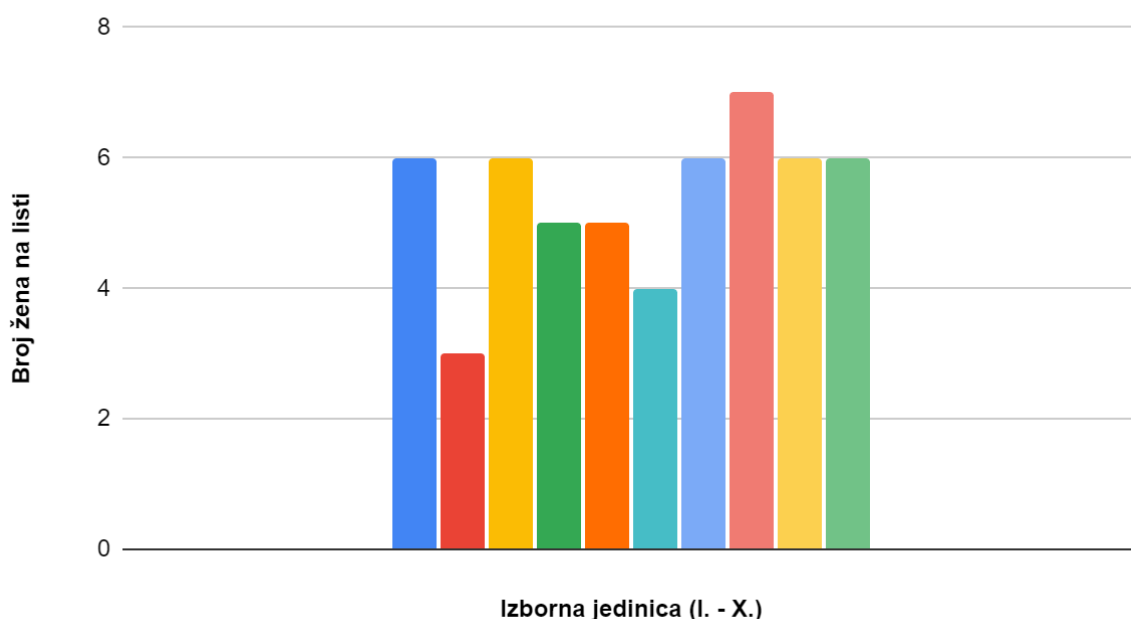
Najviše žena izabrano je s lista Možemo!, čak 60%, a brojčano najviše sa lista Rijeke pravde, njih 19 ili 45.24%. Najmanje zastupnica, samo jedna ili 7.14%, izabrano je s lista Domovinskog pokreta, dok je sa lista HDZ-a izabrano 11.48%, a sa lista MOSTA 18.18% žena.

Ukupno je u Hrvatski sabor sa svih lista izabrano 37 žena što predstavlja poražavajućih 24.5% od ukupnog broja izabranih zastupnika_ca – 35 sa analiziranih lista i dvije sa liste srpske nacionalne manjine. Nakon stavljanja mandata u mirovanje tj. izmjena mandata, u Hrvatskom saboru nalazi se 50 žena od 151 zastupnika_ce što je 33,11%.

2.1. Rezultati po strankama i koalicijama

» Domovinski pokret i partneri

Domovinski pokret i partneri

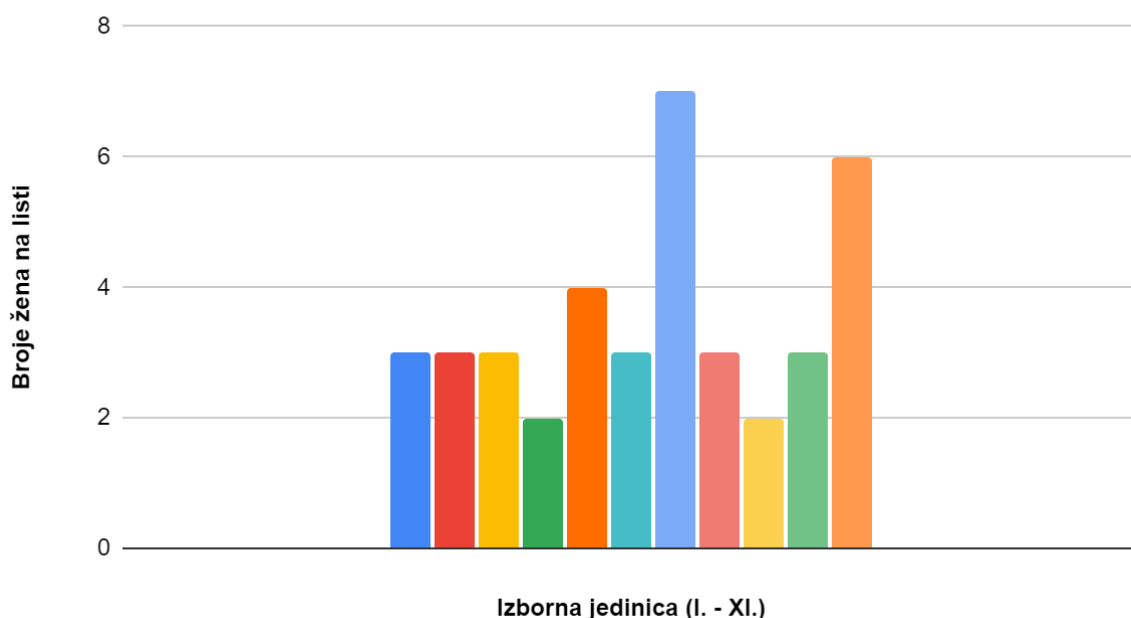
Graf 2. Zastupljenost žena na listama Domovinskog pokreta i partnera po izbornim jedinicama

Domovinski pokret i partneri predložili su pravovaljane kandidacijske liste u 10 izbornih jedinica te na njima imaju ukupno 54 ili 38.571% žena. **Žene uglavnom raspoređuju na nižim mjestima na listama, osim u tri izborne jedinice (V., VIII. i X.).** U tom smislu, ističe se VIII. Izborna jedinica gdje su na višim mjestima liste sve žene, osim na prvom, a to je ujedno i jedina izborna jedinica u kojoj je postignut rodni paritet. Najmanje žena, samo tri, imaju na listi u II. Izornoj jedinici. **Pri slaganju lista nije korišten ZIP sustav. U četiri izborne jedinice (II.,IV.,V. i VI.) nisu zadovoljili zakonsku kvotu od minimalno 40% žena.** To znači da bi trebali platiti prekršajnu kaznu u iznosu od 26.544 eura. **Niti u jednoj izornoj jedinici nemaju nositeljicu liste.** Na svojim listama kandidirali su 5% ili sedam muških osoba mlađih od 30 godina i 0.714% ili jednu žensku osobu.

Od ukupno 14 osvojenih mandata s lista ovih stranaka, samo je **jedan ili 7.14%** pripalo ženi. Navedeno je prouzrokovano činjenicom da nisu zadovoljili kvote u četiri izborne jedinice, kao i time da su po izbornim jedinicama računali na jedan, dva ili tri mandata, a na tim mjestima uglavnom nisu bile žene.

Nakon izmjena u Hrvatskom saboru, sa lista ove stranke/koalicije na zastupničkim mjestima nalaze se 2 zastupnice ili 14.29%, dok je udio u ukupnom broju zastupnica u Saboru 1.4%.

HDZ i partneri

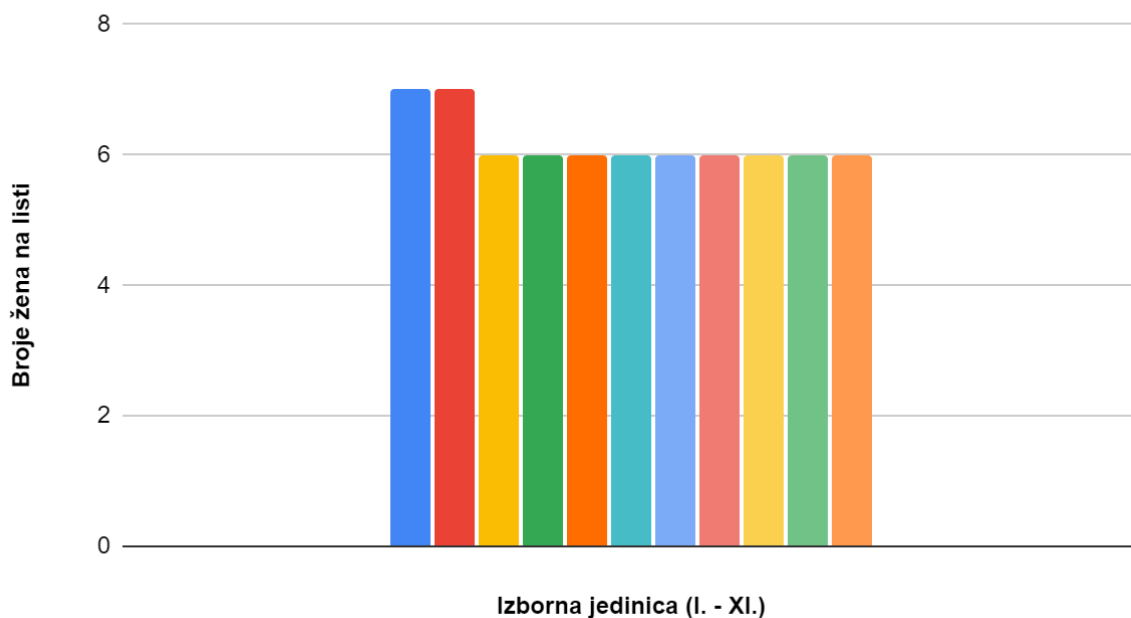
Graf 3. Zastupljenost žena na listama HDZ-a i partnera po izbornim jedinicama

HDZ i partneri kandidirali su ukupno 39 ili 25.325% žena na svojim kandidacijskim listama koje su pravovaljano predložili u 11 izbornih jedinica. **Žene se u osam izbornih jedinica nalaze na nižem dijelu liste. Na višim mjestima lista u nekim izbornim jedinicama nemaju nijednu ženu (II., VI.), dok u ostalima imaju 1, 2 ili 3.** Kvotu od 40% žena su zadovoljili samo u dvije izborne jedinice (VII. i XI.). To znači da bi zbog kršenja zakonskih odredbi trebali platiti iznos od 59.724 eura. **Najmanje žena, samo dvije, imaju na listama u IV. i IX. izbornoj jedinici.** S druge strane, u jednoj, VII. izbornoj jedinici postignut je rodni paritet. **Liste im, posljedično, nisu slagane korištenjem ZIP sustava, a niti na jednoj listi nemaju nositeljicu.** Što se tiče osoba mlađih od 30 godina, na listama imaju 0.649% ili jednog muškarca i nijednu ženu.

HDZ i partneri su osvojili 61 mandat, od čega je samo **sedam ili 11.48%** pripalo ženama. To ne iznenađuje, ako znamo da HDZ nije zadovoljio kvotu od 40% žena na devet predloženih lista i da žene uglavnom raspoređuje na nižim mjestima. Čak i da je HDZ poštivao kvotu, a smještao žene na niža mjesta na listi, postotak izabranih žena bi za ovu stranku bio tek nešto viši. S obzirom na to da su HDZ i partneri osvojili 4 – 7 mandata po izbornim jedinicama, upravo su na prvih sedam mjesta na njihovim listama ravnomjerno i ravnopravno trebale biti zastupljene žene, što nije bio slučaj.

Nakon izmjena u Hrvatskom saboru, sa lista ove stranke/koalicije na zastupničkim mjestima nalazi se 16 zastupnica ili 26.23%, dok je udio u ukupnom broju zastupnica u Saboru 10.6%.

MOST i partneri

Graf 4. Zastupljenost žena na listama MOST-a i partnera po izbornim jedinicama

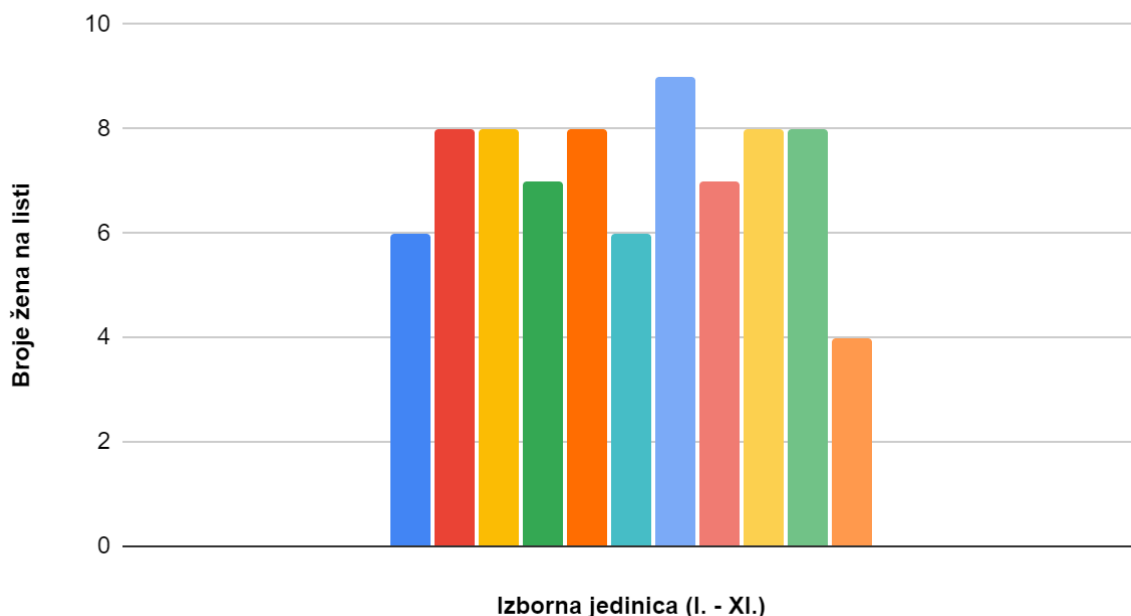
MOST i partneri predložili su pravovaljane kandidacijske liste u 11 izbornih jedinica i na njima su kandidirali ukupno 68 ili 44.156% žena. **Što se tiče rasporeda žena na listama, u šest izbornih jedinica ih raspoređuju na višim dijelovima liste (I., II., IV.) ili ravnomjerno na višim i nižim dijelovima lista (III., VIII. i XI.).** U preostalim pet (V., VI., VII., IX., X.) više se žena nalaze na nižim mjestima. U ovom kontekstu, najnepovoljnija za žene je X. izborna jedinica u kojoj imaju samo 1 ženu na višim mjestima. **U svim izbornim jedinicama poštovali su odredbu o kvotama i kandidirali minimalno 40% žena.** U dvije izborne jedinice (I. i II.) postigli su rodni paritet, a u preostalima su kandidirali šest ili 42.86% žena. **Pri slaganju lista, ZIP sustav su koristili samo u jednoj, i to I. izornoj jedinici, u kojoj imaju i jedinu nositeljicu liste.** Na listama su kandidirali najviše osoba mlađih od 30 godina - 8.442% ili trinaest muških i 5.844% ili devet ženskih osoba.

S lista MOSTA i partnera su izabrane **dvije žene ili 18.18%** od ukupno osvojenih 11 mandata. Iako su zadovoljili kvote u svim izbornim jedinicama, liste im uglavnom nisu slagane ZIP sustavom koji osigurava ravnomjernu raspoređenost žena na listama i posljedično veći broj izabranih žena te nisu imali dovoljno žena na onim mjestima gdje su imali veće šanse za osvojiti mandat.

Nakon izmjena u Hrvatskom saboru, sa lista ove stranke/koalicije na zastupničkim mjestima nalazi se i dalje 2 zastupnice ili 18.18% (obje su sada nezavisne), dok je udio u ukupnom broju zastupnica u Saboru 1.4%.

Možemo! i partneri

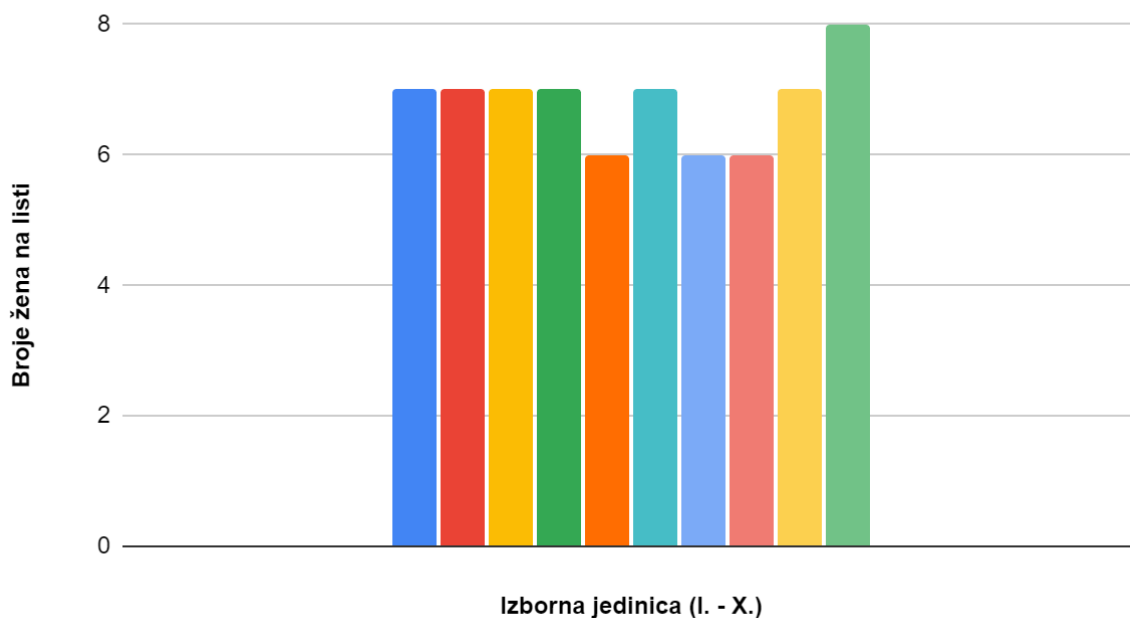
Graf 5. Zastupljenost žena na listama Možemo! i partnera po izbornim jedinicama

Možemo! i partneri predložili su pravovaljane kandidacijske liste u 11 izbornih jedinica. **Jedini imaju kandidirano više žena nego muškaraca na svojim listama, ukupno 79 ili 53.741% žena.** Na svim listama žene im se nalaze na višim mjestima (I., III., IV., VIII., X. i XI.) ili su ravnomjerno raspoređene po listi (II., V., VI. i IX.), osim u jednoj izbornoj jedinici (VII.) gdje imaju pet žena na nižim mjestima i četiri na višim. U svim izbornim jedinicama, osim u VI., imaju minimalno četiri žene na prvih sedam mjesta liste. **U osam izbornih jedinica (I., II., IV., V., VII., VIII., IX. i XI.) imaju nositeljice lista. ZIP sustav nije dosljedno korišten pri slaganju izbornih lista.** Rodni paritet postignut je u dvije izborne jedinice (IV. i VIII.). U sedam izbornih jedinica kandidirali su više žena nego muškaraca – osam žena ili 57.14% imaju u šest izbornih jedinica (II., III., V., IX., X. i XI.), a devet žena ili 64.29% imaju u jednoj, i to VII. izbornoj jedinici. U preostale dvije (I. i VI.) kandidirali su šest ili 42.86% žena. Posljedično, u svim izbornim jedinicama su kandidirali minimalno 40% žena. U službenim statistikama DIP-a navedeno je da jedna lista ovih predlagatelja ne zadovoljava zakonske odredbe o kvotama te pretpostavljamo da se radi o VII. izbornoj jedinici gdje nije kandidirano minimalnih 40% muškaraca, nego njih pet ili 35.71%. Navedeno bi značilo da zbog nepoštivanja zakonskih odredbi o kvotama moraju platiti kazne u iznosu od 6636 eura. Na svojim listama kandidirali su 4.76% ili sedam muškaraca mlađih od 30 godina i 3.4% ili pet žena.

Možemo! i partneri su osvojili 10 mandata, **a šest ili 60% su osvojile žene.** Nisu dosljedno koristili ZIP sustav, no u većini izbornih jedinica su se njime vodili uz manja odstupanja te osigurali ravnomjernu rasprostranjenost žena po listi što je dovelo do većeg broja izabranih žena.

Nakon izmjena u Hrvatskom saboru, sa lista ove stranke/koalicije na zastupničkim mjestima nalazi se 8 zastupnica ili 80%, dok je udio u ukupnom broju zastupnica u Saboru 5,3%.

Rijeke pravde (SDP i partneri)

Graf 6. Zastupljenost žena na listama Rijeke pravde po izbornim jedinicama

Koalicija Rijeke pravde predvođena SDP-om kandidirala je ukupno 68 ili 48.571% žena na pravovaljano predloženim kandidacijskim listama u 10 izbornih jedinica. Što se tiče rasporeda žena po mjestima na listama, u četiri izborne jedinice (I., II., III. i VII.) imaju više žena na višem dijelu lista, u dvije (V. i VIII.) ih ravnomjerno raspoređuju na višim i nižim mjestima, dok u četiri izborne jedinice (IV., VI., IX. i X.) više žena imaju na nižim nego na višim mjestima na listi. **U svim izbornim jedinicama poštovana je kvota od minimalno 40% žena.** U šest izbornih jedinica (I., II., III., IV., VI. i IX.) postignut je rodni paritet, u jednoj (X.) imaju više žena, i to osam ili 57.14%, dok u preostale tri (V., VII. i VIII.) na listama imaju šest ili 42.86% žena. **Pri slaganju lista ZIP sustav je korišten u jednoj, V. izornoj jedinici. U dvije izborne jedinice (VII. i IX.) imaju nositeljice liste.** Na listama su kandidirali 1.429% ili dvije muške osobe mlađe od 30. godina i 2.143% ili tri ženske.

Sa lista koalicije Rijeke pravde u Sabor ide brojčano najviše žena, njih **19 ili 45.24%** od osvojenih 42 mandata. Rijeke pravde, također, nisu dosljedno koristili ZIP sustav, no većini izbornih jedinica su se njime vodili uz neka odstupanja te su osigurali ravnomjernu rasprostranjenost žena po listi.

Nakon izmjena u Hrvatskom saboru, sa lista ove stranke/koalicije na zastupničkim mjestima nalazi se 20 zastupnica ili 47.62%, dok je udio u ukupnom broju zastupnica u Saboru 13.25%.

3. Analiza po izbornim jedinicama

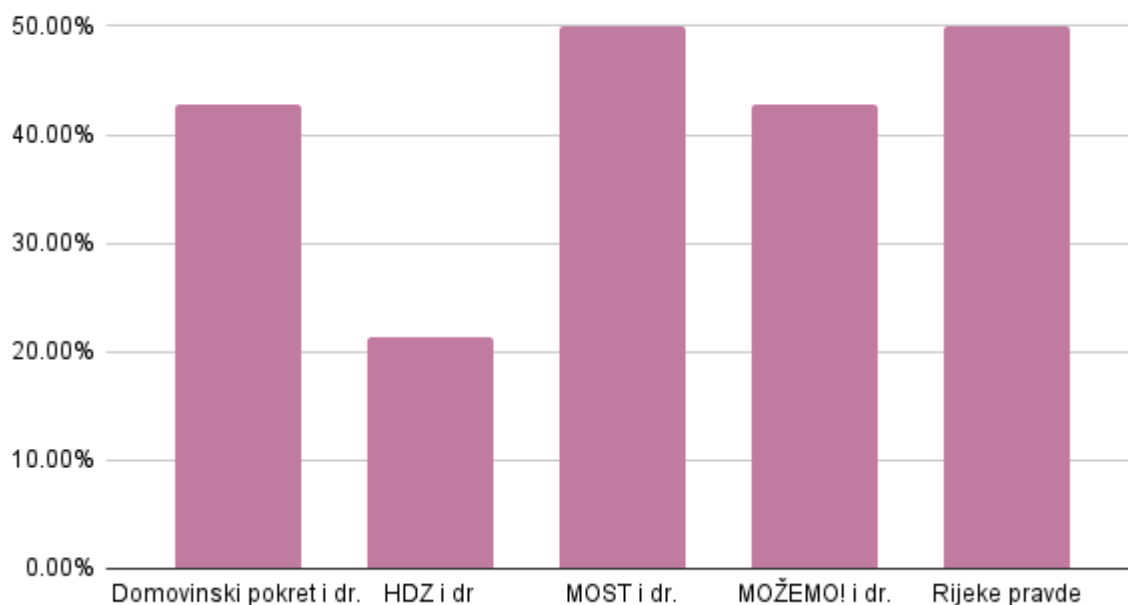
Analizirani su podaci iz jedanaest izbornih jedinica, od I. do XI., te su analizirane samo liste (prethodno navedenih) stranaka i koalicija koje su prema anketama i procjenama rezultata izbora imale šanse osvojiti mandate. XII. izborna jedinica nije uzeta za analizu jer se radi o specifičnoj izbornoj jedinici u kojoj pripadnici nacionalnih manjina biraju svoje predstavnike s cijelog područja RH, no u nastavku se ipak navodi koje su zastupnice izabrane u toj izbornoj jedinici i koliko ih ima u Hrvatskom saboru.

Što se tiče zastupljenosti žena po izbornim jedinicama, također postoje velike razlike kao i kod stranak/koalicija. Najbolje stoje dvije, **I. i VII. izborna jedinica, u kojima je izabrano 6 ili 42.86% žena.** Nakon toga, u dvije izborne jedinice izabrane su 4 žene, i to u IV. i VIII., što predstavlja 28.57%. U najviše izbornih jedinica, njih četiri, II., III., V. i IX., izabrane su po 3 žene ili 21.43%. **Najlošije stoje VI. izborna jedinica gdje su izabrane 2 žene ili 14.29% i X. izborna jedinica gdje je izabrana samo jedna žena ili 7.14%.** U XI. izbornoj jedinici nije izabrana nijedna žena, dok su u XII., sa lista nacionalnih manjina, izabrane dvije ili 25%.

I. izborna jedinica - izabrano je 6 žena ili 42.86% sa sljedećim brojem glasova:

1. Sandra Benčić, Možemo! – 20.352
2. Dalija Orešković, Rijeke pravde – 11.248
3. Marija Selak Raspudić, MOST i partneri – 8.177
4. Ivana Kekin, Možemo! – 5.730
5. Marijana Puljak, Rijeke pravde – 876
6. Nina Obuljen Koržinek, HDZ i partneri – 506

Postotak žena na listama - I. izborna jedinica

Graf 7. Zastupljenost žena na listama analiziranih stranaka u I. izbornoj jedinici

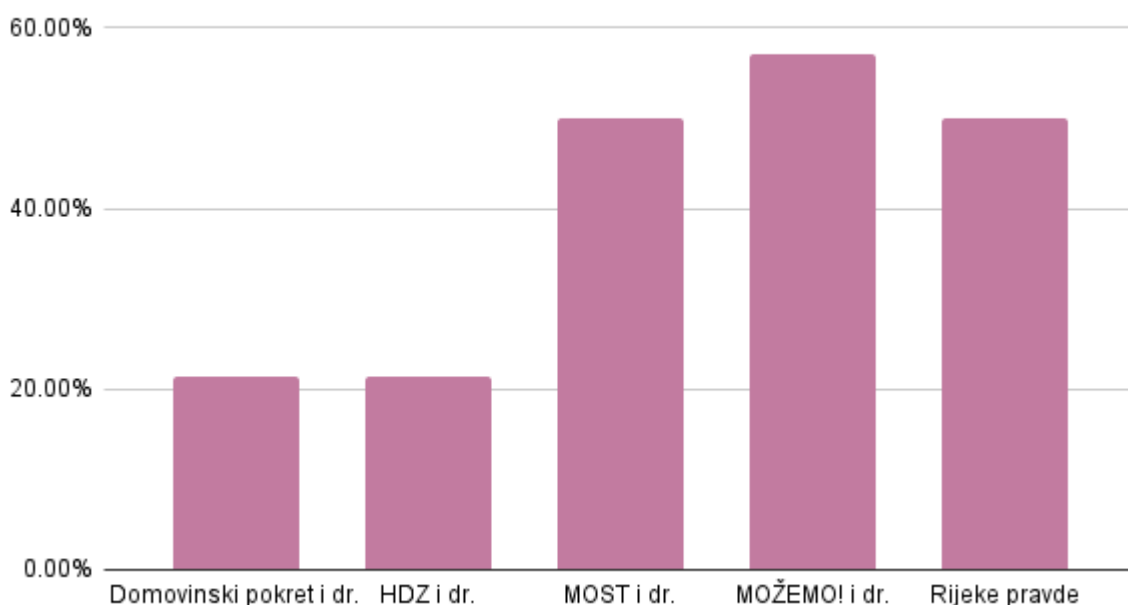
Od svih predloženih kandidata_kinja sa analiziranih lista u ovoj izbornoj jedinici 41.3% su žene, a 58.7% su muškarci. Samo dvije žene su nositeljice lista, i to lista MOST-a te Možemo. Sve su liste

zadovoljile kvotu od 40% zastupljenosti podzastupljenog spola, osim liste HDZ-a koja ima 21.43% žena. Dvije liste su postigle rodni paritet od 50%, a to su, MOST te Rijeke pravde. Na većini lista su žene raspoređene ravnomjerno po listi pa tako gledajući sve stranke žene do 7. mjesta čine 45.71%, a od 8. mjesta čine 37.14%. Međutim, na dvije liste se na višim pozicijama nalaze samo po dvije žene - to su liste HDZ-a i Domovinski pokreta. Ostale liste imaju po četiri žene na višim pozicijama.

II. izborna jedinica – izabrane su 3 žene ili 21.43% sa sljedećim brojem glasova:

1. Danijela Dolenc, Možemo! i partneri – 4.478
2. Anka Mrak Taritaš, Rijeke pravde – 4.141
3. Tanja Sokolić, Rijeke pravde – 905

Postotak žena na listama - II. izborna jedinica

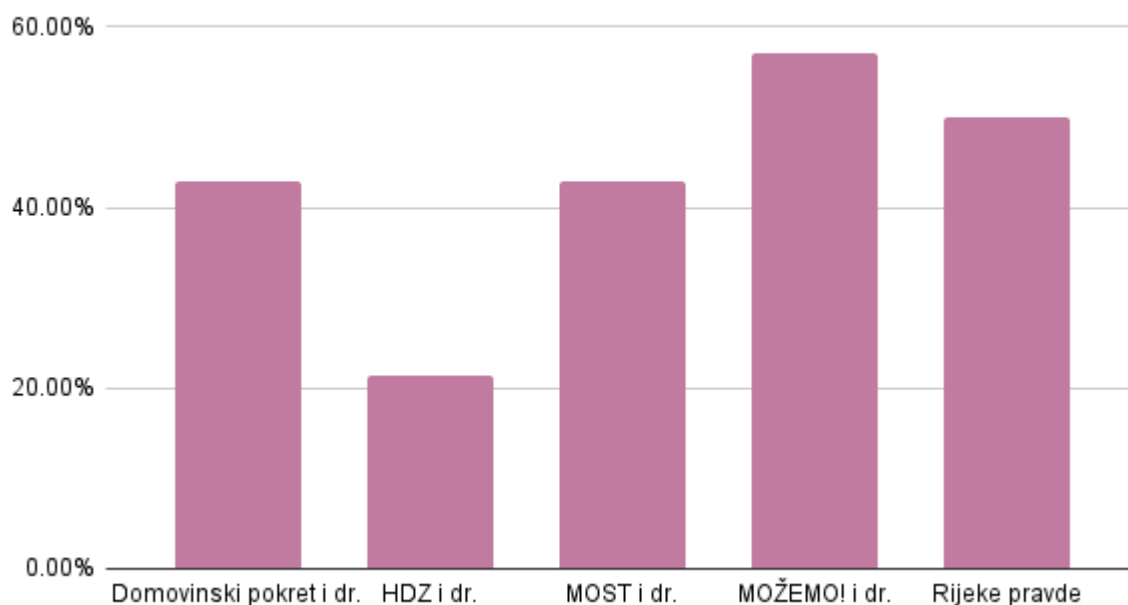
Graf 8. Zastupljenost žena na listama analiziranih stranki u II. izbornoj jedinici

Žene na kandidacijskim listama u ovoj izbornoj jedinici čine 40%, dok muškarci čine 60%. Ako promatramo sve liste na mjestima do 7. žene čine 34.29% kandidata_kinja, dok na mjestima od 8. žene čine 45.71%. Od analiziranih lista, samo jedna ima nositeljicu, a to je lista Možemo!. Ta lista ujedno i ima najveći broj žena – 8 ili 57.14%. Dvije liste nisu zadovoljile kvotu od 40%, a to su liste Domovinskog pokreta te HDZ-a koje imaju 3 ili 21.43% žena i nemaju nijednu ženu na višim mjestima liste. MOST te Rijeke pravde i u ovoj izbornoj jedinici imaju rodni paritet tj. 50% žena na listama. Oni uz Možemo! imaju po četiri žene na višim mjestima, iako MOST nema nijednu ženu na prva tri mjesta.

III. izborna jedinica – izabrane su 3 žene ili 21.43% sa sljedećim brojem glasova:

1. Jasenka Auguštan – Pentek, Rijeke pravde – 2.004
2. Barbara Antolić Vupora, Rijeke pravde – 1.391
3. Boška Ban Vlahek, Rijeke pravde – 1.198

Postotak žena na listama - III. izborna jedinica

Graf 9. Zastupljenost žena na listama analiziranih stranki u III. izornoj jedinici

Na analiziranim listama u III. izornoj jedinici nalazi se 42.5% žena i 57.5 % muškaraca. Žene na ovim listama do 7. mjesta čine 40%, a od 7. mjesta nadalje 45.71% od svih kandidata_kinja. Međutim, nijedna lista nema ženu kao nositeljicu, iako su četiri liste zadovoljile kvotu od 40% - sve osim HDZ-a koji je na svojim listama imao 3 ili 21.34% žena, od kojih je najbolje pozicionirana bila na 7. mjestu. Domovinski pokret su jednu ženu stavili na 2. mjesto, a preostalih 5 na niža mjesta. Ukupno ih imaju 42.86% na svojoj listi, kao i MOST koji žene ipak smještaju i na viša mjesta (3., 4. i 7.). Rijeke pravde imaju rodni paritet ili 50% žena i smještaju žene na višim pozicijama, kao i Možemo! koji na svojoj listi pak imaju 8 ili 57.14% žena.

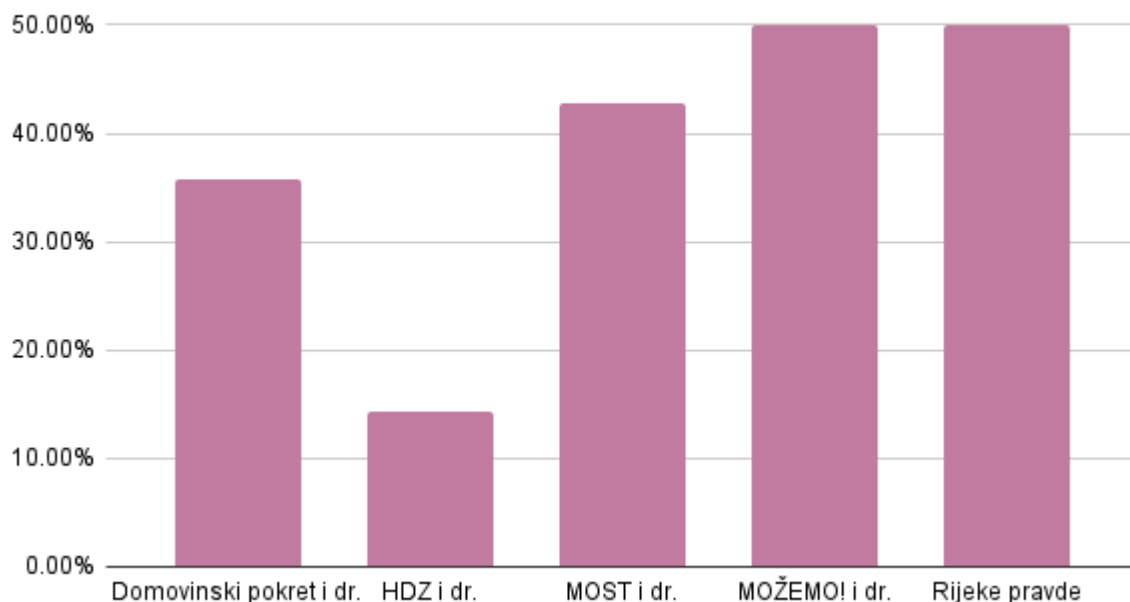
IV. izborna jedinica – izabrane su 4 žene ili 28.57% sa sljedećim brojem glasova:

1. Biljana Borzan, Rijeke pravde – 9.585
2. Vesna Vučemilović, MOST i partneri – 2.483
3. Sanja Bježančević, Rijeke pravde – 1.295
4. Nataša Tramišak, HDZ i partneri – 1.260

Od ukupnog broja svih kandidata_kinja na listama žene čine 38.57%, a muškarci 61.43%. Žene su na listama raspoređene tako da do 7. mjesta čine 40%, a od 8. mjesta 37.14%. Nositeljica lista je samo jedna, na listi Možemo!, ostale liste imaju žene na 2. mjestu, osim HDZ-a koji ima samo dvije žene ili 14.29% na listi (5. i 10. mjesto). Osim HDZ-a, ni Domovinski pokret nije zadovoljio kvotu te

ima 5 žena ili 35.71%. MOST ima 6 ili 42.86% žena, dok Rijeke pravde i Možemo! imaju rodni paritet tj. 50% žena. Sve tri liste pretežno smještaju žene na više pozicije.

Postotak žena na listama - IV. izborna jedinica

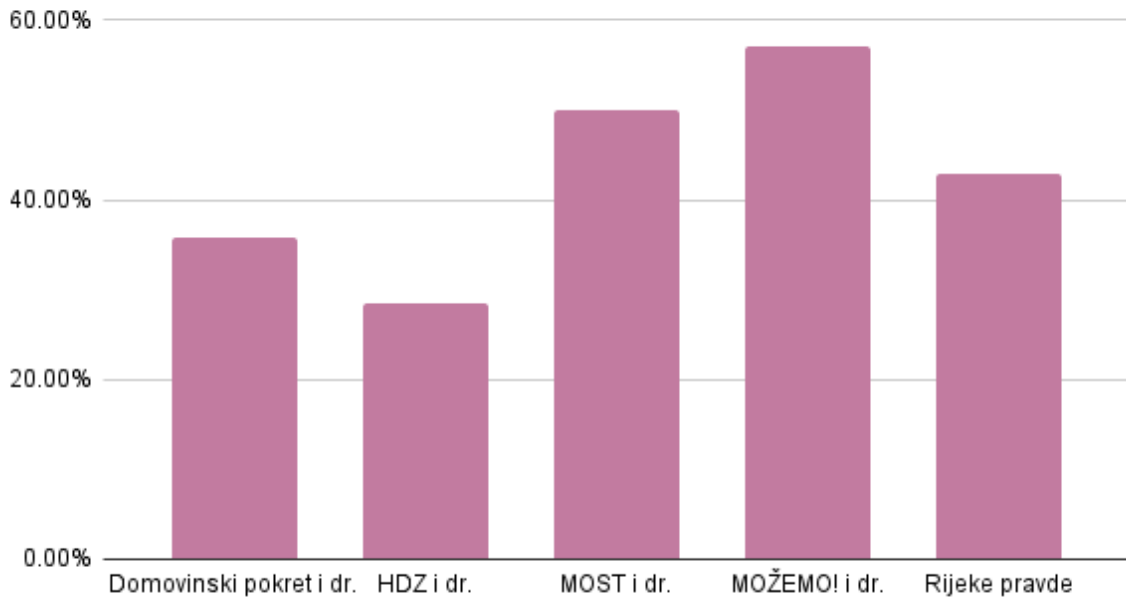
Graf 10. Zastupljenost žena na listama analiziranih stranki u IV. izbornoj jedinici

V. izborna jedinica – izabrane su 3 žene ili 21.43% sa sljedećim brojem glasova:

1. Antonija Jozić, HDZ i partneri – 6.472
2. Martina Vlašić Iljkić, Rijeke pravde – 1.178
3. Dubravka Lipovac Pehar, DP i partneri – 759

Žene na listama čine 42.86%, dok je muškaraca 57.14% u V. izbornoj jedinici. Na višim mjestima lista žene čine 40% svih kandidata_kinja, a na nižim 45.71%. HDZ i partneri ni u ovoj izbornoj jedinici ne zadovoljavaju kvotu te imaju 4 ili 28.57% žena na listi, kao ni Domovinski pokret i partneri koji na listi imaju 5 ili 35.71% žena. Preostale liste zadovoljavaju kvotu, s tim da Možemo i partenri imaju 8 žena ili 57.14%, MOST ima rodni paritet s 7 ili 50% , a Rijeke pravde imaju 6 ili 42.86% žena. Sve liste, osim HDZ-a pretežito smještaju žene na više pozicije, a MOST i Možemo! imaju nositeljice lista. U ovoj izbornoj jedinici Rijeke pravde su dosljedno primjenjivale ZIP sustav pri slaganju liste.

Postotak žena na listama - V. izborna jedinica

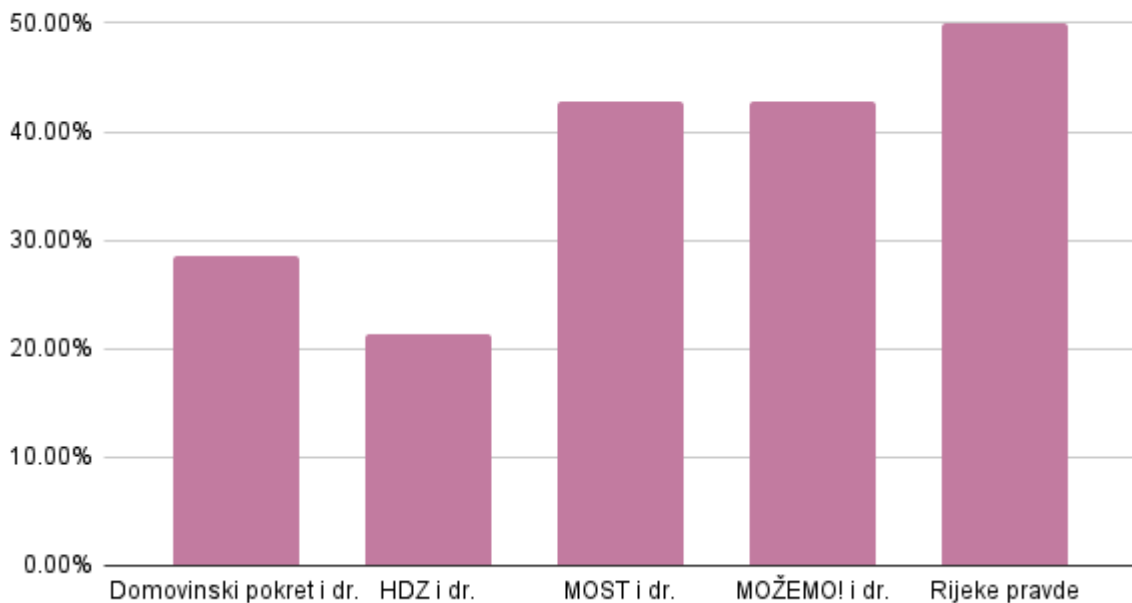

Graf 11. Zastupljenost žena na listama analiziranih stranki u V. izornoj jedinici

VI. izborna jedinica – izabrane su 2 žene ili 14.29% sa sljedećim brojem glasova:

1. Urša Raukar – Gamulin, Možemo! – 2.431
2. Marija Lugarić, Rijeke pravde – 1.379

Postotak žena na listama - VI. izborna jedinica

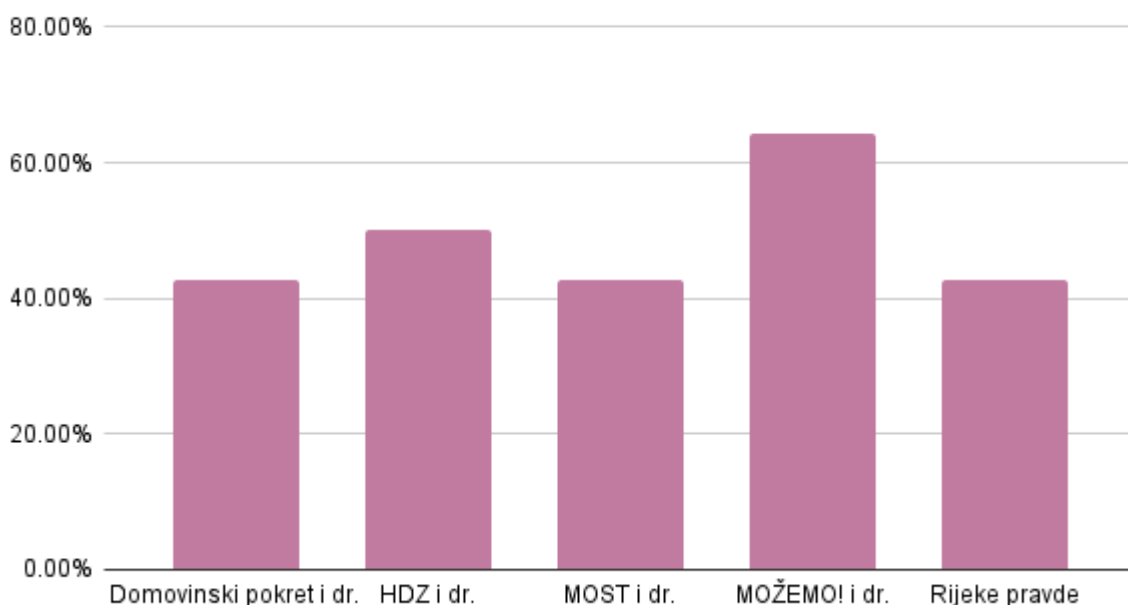
Graf 12. Zastupljenost žena na listama analiziranih stranki u VI. izornoj jedinici

U ovoj izbornoj jedinici žena je na svim analiziranim listama 37.14%, dok je muškaraca 62.86%. Kada promatramo raspored žena na svim listama, do 7. mjesta ih ima samo 25.71%, a od 8. mjesta 48.57%. Nositeljica lista nema. Rodni paritet od 50% ili 7 ženadok liste MOSTA i Možemo! imaju po 6 žena ili 42.86%. Preostale dvije liste – HDZ i Domovinski pokret nisu zadovoljili kvotu od 40 % - HDZ ima 3 žene ili 21.43%, a Domovinski pokret 4 ili 28.57%. Te dvije liste uz listu MOSTA žene uglavno raspoređuju na nižim mjestima, dok Rijeke pravde i Možemo! ravnomjerno rapoređuju žena u višem i nižem dijelu liste.

VII. izborna jedinica – izabrano je 6 žena ili 42.86% sa sljedećim brojem glasova:

1. Kristina Ikić Baniček, Rijeke pravde – 8.354
2. Marijana Petir, HDZ i partneri – 2.769
3. Martina Furdek – Hajdin, HDZ i partneri – 2.617
4. Draženka Polović, Možemo! i partneri – 2.040
5. Nikolina Brnjac, HDZ i partneri – 1.360
6. Sandra Krpan, Rijeke pravde – 933

Postotak žena na listama - VII. izborna jedinica

Graf 13. Zastupljenost žena na listama analiziranih stranki u VII. izbornoj jedinici

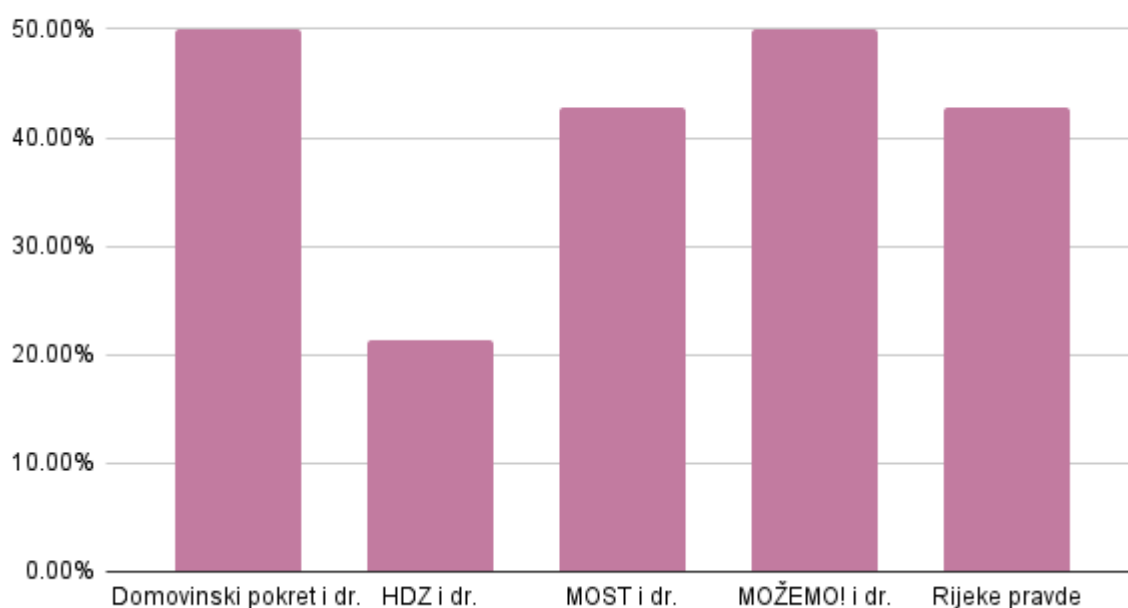
Na analiziranim lista u ovoj izbornoj jedinici nalazi se 48.57% žena i 51.43% muškaraca, što je najviši postotak žena po izbornim jedinicama. Ako pogledamo sve liste žene na pozicijama do 7. mjesta čine 42.86%, a na mjestima od 8. čine 54.29%. Sve su liste zadovoljile kvotu od 40%, pa tako po 6 žena ili 42.86 % imaju Domovinski pokret, Rijeke pravde i MOST. HDZ na svojoj listi ima rodni paritet od 50% ili 7 žena. Možemo! s druge strane u ovoj izbornoj jedinici na listi ima 9 žena ili 64.29%. S obzirom da na toj listi ova stranka ima 35.71% muškaraca, DIP je utvrdio da njihova lista krši zakonsku odredbu o kvoti od 40%. Kada govorimo o pozicioniranju žena na listama, tri lista pretežno imaju žene na mjestima od 1. do 7., a to su: HDZ, Možemo! i Rijeke pravde.

VIII. Izborna jedinica – izabrane su 4 žene ili 28.57% sa sljedećim brojem glasova:

1. Mirela Ahmetović, Rijeke pravde – 11.297
2. Sanja Radolović, Rijeke pravde – 3.250
3. Dušica Radojčić, Možemo! – 2.643
4. Ana Puž Kukuljan, Rijeke pravde – 545

Postotak žena na listama - VIII. izborna jedinica

Graf 14. Zastupljenost žena na listama analiziranih stranki u VII. izbornoj jedinici

U ovoj izbornoj jedinici imamo 41.43% žena i 58.57% muškaraca na predloženim listama. Žene na višim mjestima čine 51.43% kandidata_inja, a na nižim mjestima čine 31.43%. Jedna lista nije zadovoljila izbornu kvotu - HDZ koji na svojoj listi ima 3 ili 21.43% žena. Što se tiče ostalih lista koje zadovoljavaju kvotu, rodni paritet od 50% ili 7 žena su ostvarili Domovinski pokret i Možemo!, dok MOST i Rijeke pravde na listama imaju po 6 ili 42.86% žena. Jedna je žena nositeljica, i to na listi Možemo!. Sve liste osim HDZ-a smještaju žene na više pozicije, posebno se ističu Možemo! sa pet od sedam žena na prvim mjestima, kao i Domovinski pokret koji ih ima čak 6 na tim mjestima (na svim, osim na 1.) što je svakako anomalija u odnosu na njihove liste u drugim izbornim jedinicama.

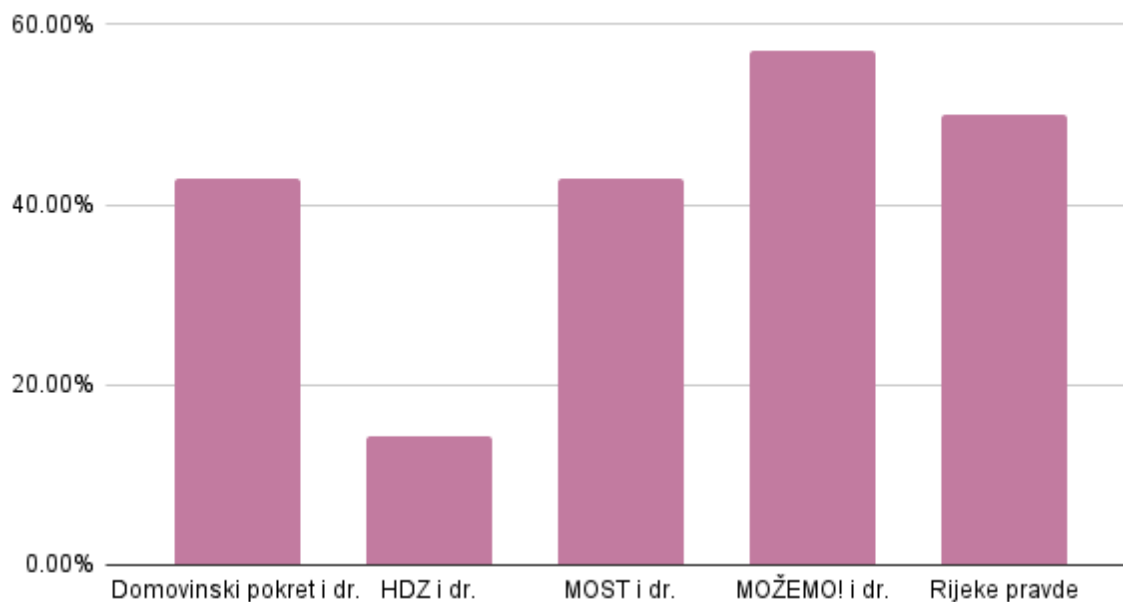
IX. Izborna jedinica – izabrane su 3 žene ili 21.43% sa sljedećim brojem glasova:

1. Sabina Glasovac, Rijeke pravde – 10.424
2. Branka Juričev – Martinčev, HDZ i partneri – 1.731
3. Irena Dragić, Rijeke pravde – 566

U ovoj izbornoj jedinici situacija je slična kao i u prethodnoj VII., pa se tako na listama nalazi 41.43% žena i 58.57% muškaraca, a sve su zadovoljile kvotu od 40%, osim, ponovo, HDZ-a i partnera. Oni na svojoj listi imaju 2 ili 14.29% žena. S druge strane, MOST i Domovinski pokret imaju 6 ili 42.86% žena, Rijeke pravde 7 ili 50% žena, a Možemo! 8 ili 57.14%. Na listama su dvije

nositeljice, kod Rijeke pravde i Možemo!. Ove liste smještaju žene na više pozicije, dok preostale nemaju dovoljno žena na višim mjestima – MOST dvije, HDZ jednu, a Domovinski pokret nijednu.

Postotak žena na listama - IX. izborna jedinica

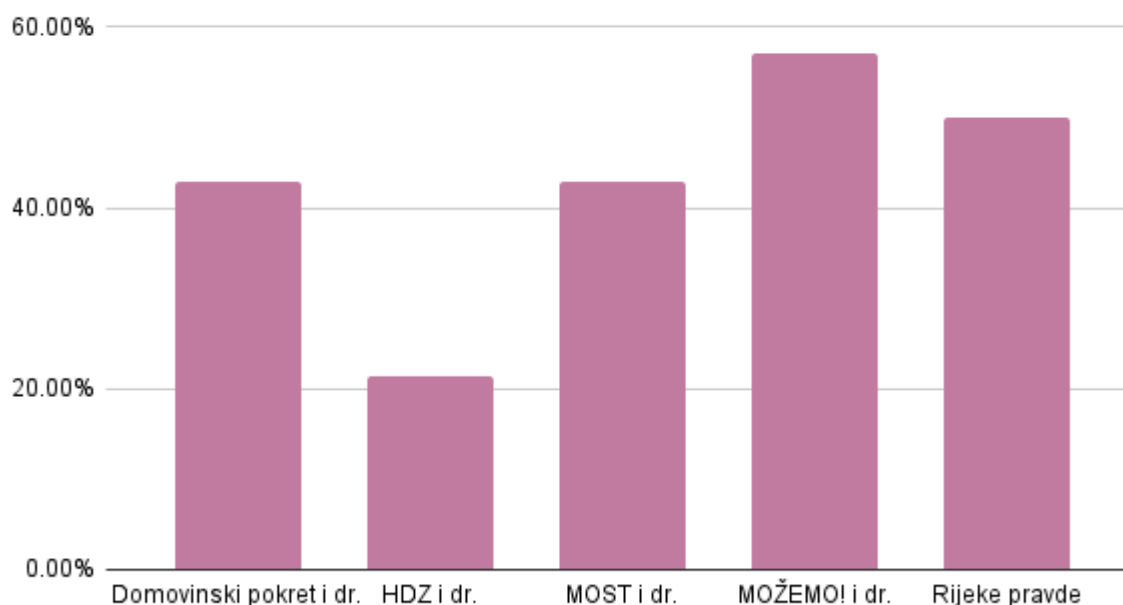

Graf 15. Zastupljenost žena na listama analiziranih stranki u IX. izornoj jedinici

X. Izborna jedinica – izabrana je 1 žena ili 7.14% sa sljedećim brojem glasova:

1. Ivana Marković, Rijeke pravde – 2.219

Postotak žena na listama - X. izborna jedinica

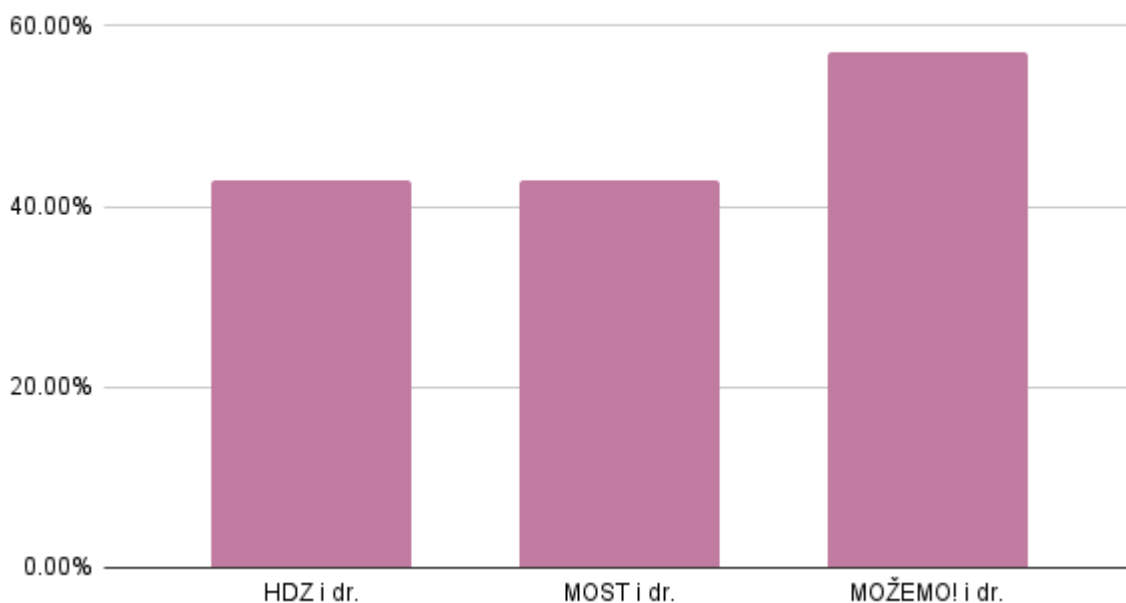
Graf 16. Zastupljenost žena na listama analiziranih stranki u X. izornoj jedinici

I u X. izbornoj jedinici, podaci su vrlo slični onima iz prethodne dvije, pa tako imamo 42.86% kandidiranih žena i 57.14% muškaraca na analiziranim listama. Isto tako, sve liste osim HDZ-ove zadovoljavaju izbornu kvotu - HDZ ima 3 ili 21.43% žena na listama, MOST i Domovinski pokret imaju 6 ili 42.86% žena, Rijeke pravde 7 ili 50% žena, a Možemo! 8 ili 57.14%. Nijedna žena nije na 1. mjestu kao nositeljica liste. Možemo!, Rijeke pravde i Domovinski pokret smještaju žene na više pozicije, s tim da se tu ističe Možemo! s pet žena, dok Rijeke pravde i Domovinski pokret imaju po tri i to tek od 3. mjesta. HDZ i MOST na prvih pet mjesta nemaju niti jednu ženu.

XI. Izborna jedinica – nijedna žena nije izabrana ili 0.00%

Napomena: U ovoj izbornoj jedinici, od analiziranih lista, Rijeke pravde i Domovinski pokret nisu predložili kandidacijske liste. Na kandidacijskoj listi HDZ-a i partnera te MOST-a bilo je 14 kandidata_kinja, dok je na listi Možemo predloženo 7 kandidata_kinja. U ovoj izbornoj jedinici biraju se 3 zastupnika_ce.

Postotak žena na listama - XI. izborna jedinica

Graf 17. Zastupljenost žena na listama analiziranih stranki u XI. izbornoj jedinici

U ovakvom sastavu lista, žene su zastupljene s 45.71%, a muškarci s 54.29%. Od analizirane tri liste, samo je jedna nositeljica, i to na listi Možemo!. Sve su liste zadovoljile kvotu od 40% žena. HDZ i Most imaju po 6 žena ili 42.86%, dok na listi Možemo! ima 4 ili 57.14%. Na listama HDZ-a i MOSTA nema žena na prva tri mjesta.

XII. izborna jedinica – izabrane su 2 žene ili 25% sa sljedećim brojem glasova:

1. Anja Šimpraga, Samostalna demokratska srpska stranka – SDSS – 10.842
2. Dragana Jeckov, Samostalna demokratska srpska stranka – SDSS – 10.344

XII. izborna jedinica nije analizirana jer se radi o specifičnoj izbornoj jedinici u kojoj pripadnici nacionalnih manjina biraju svoje predstavnike_ce s cijelog područja RH.

4. Zaključak

Ukupno su analizirane stranke i koalicije kandidirale 735 osoba od čega 308 ili 41.905% žena i 427 ili 58.095% muškaraca. Osoba mlađih od 30 godina kandidirali su 48 od čega 30 ili 4.082% muškaraca i 18 ili 2.449% žena. Iako su analizirane stranke ukupno kandidirale 41.905% žena na svojim listama, među njima postoje znatne razlike. Tako HDZ ne poštuje zakonsku kvotu u 9 izbornih jedinica, a Domovinski pokret u 4. Preostale stranke zadovoljile su kvotu od 40%, ali raspored žena na listama se razlikuje. Dok su žene na listama Možemo! uglavnom na višim mjestima ili ravnomjerno raspoređene po listama, koalicija Rijeke pravde u četiri izborne jedinice smješta žene na niža mjesta, a MOST u pet. Što se tiče nositeljica lista, situacija je slična pa ih Možemo! ima 8, Rijeke pravde 2, MOST 1, a Domovinski pokret i HDZ niti jednu. Žene i muškarci mlađi od 30 godina i dalje su zastupljene/i ispod 10%. Navedeni podaci slični su onima iz 2020. godine kada smo također radile ovakvu [analizu](#).

U skladu s dosadašnjim trendovima, žene ni ovog puta nisu izabrane u zadovoljavajućem postotku (što bi bilo minimalno 40%, idealno 50%). Naime, ukupno je izabrano 37 žena što predstavlja poražavajućih 24.5% od ukupnog broja izabranih zastupnika_ca, dakle niti jednu četvrtinu. Iako je ovo najveći broj izabranih žena od prvog saziva Hrvatskog sabora, i dalje je nedovoljan te ukazuje na značajan stupanj rodne neravnopravnosti žena u politici. U prethodnom izbornom ciklusu, 2020. godine, u Hrvatski sabor izabrane su 34 žene odnosno 22.51%, dok je u prošlim sazivima taj postotak nelinearno oscilirao od 4.64% do 21.85%. U prošlom sazivu Hrvatskog sabora nakon što su pojedini zastupnici/ce stavili svoje mandate u mirovanje tj. došlo je do zamjena zbog obnašanja dužnosti nespojivih sa zastupničkom dužnosti, žene su činile 46 zastupnica ili 30,46%. U ovom, 11. sazivu, nakon zamjena mandata, u Hrvatskom saboru je 50 žena od 151 zastupnika_ce, što je 33.11%. Činjenica je da do povećanja ukupnog broja žena na ovakav način dolazi jer žene do zastupničkih mjesta dolaze kao zamjena muškarcima.

Ono što se također podudara s izborima 2020. godine jesu političke opcije koje su najviše doprinijele ovako malom postotku žena izabranih u Sabor. Prvenstveno je to relativni izborni pobjednik, HDZ i partneri, koji su osvojili 61 mandat, od čega je samo sedam ili 11.48% pripalo ženama. To ne iznenađuje, ako znamo da HDZ nije zadovoljio kvotu od 40% žena na devet predloženih lista i da žene uglavnom raspoređuje na nižim mjestima. Čak i da je HDZ poštivao kvotu, a smještao žene na niža mjesta na listi, postotak izabranih žena bi za ovu stranku bio tek nešto viši. S obzirom na to da su HDZ i partneri osvojili 4–7 mandata po izbornim jedinicama, upravo su na prvih sedam mjesta na njihovim listama ravnomjerno i ravnopravno trebale biti zastupljene žene, što nije bio slučaj. Kao nepovoljniji za žene od HDZ-a u ovom pogledu pokazao se Domovinski pokret s partnerima. Od ukupno 14 osvojenih mandata, samo je jedan ili 7.14% pripalo ženi. Navedeno je prouzrokovano činjenicom da nisu zadovoljili kvote u četiri izborne jedinice, kao i time da su po izbornim jedinicama računali na jedan, dva ili tri mandata, a na tim mjestima uglavnom nisu bile žene. MOST s partnerima se također nije pretjerano iskazao pa su s njihovih lista izabrane dvije žene od ukupno osvojenih 11 mandata što predstavlja 18.18%. Iako su zadovoljili kvote u svim izbornim jedinicama, liste im uglavnom nisu slagane ZIP sustavom koji osigurava ravnomjernu raspoređenost žena na listama i posljedično veći broj izabranih žena te nisu imali dovoljno žena na onim mjestima gdje su imali veće šanse za osvojiti mandat.

Naime, poštivanje zakonske kvote od 40% svakako jest nužan preduvjet za izbor žena, no upravo raspored žena na listama i dosljedno korištenje (ili korištenje uz manja odstupanja) principa ZIP sustava tj. naizmjenično pozicioniranje oba spola na listama (*jedan muškarac – jedna žena ili jedna žena – jedan muškarac*) u najvećoj mjeri pridonosi većem postotku izabranih žena. Ovo vidimo i u postotku izabranih žena sa lista stranaka i koalicija koje su se u većoj mjeri vodile navedenim principima. Iako Rijeke pravde i Možemo! nisu dosljedno koristili ZIP sustav, u većini izbornih jedinica su se njime vodili uz manja odstupanja te osigurali ravnomjernu rasprostranjenost žena po listi što je

dovelo do većeg broja izabраниh žena. U tom smislu, u postotku izabраниh žena prednjači Možemo! i partneri, koji su imali i najviše kandidiranih žena, pa od 10 mandata koje su osvojili, šest ili 60% su osvojile žene. Sa lista koalicije Rijeke pravde u Sabor ide nešto manji postotak žena, njih 19 od osvojenih 42 mandata, što je ipak 45.24% i brojčano najviše žena.

Pritom, jednako je važno osigurati i ravnopravnost među tzv. nositeljima/icama odnosno da se na prvim mjestima lista naizmjenično nalaze muškarci i žene. To se čini posebno važno za manje stranke ili one stranke koje osvajaju tek po koji mandata u par izbornih jedinica, kao što su u ovom izbornom ciklusu to bili IDS, FOKUS i NP Sjever, s čijih lista nije izabrana nijedna žena. Odnosno, za političke stranke i koalicije koje sudjeluju u izbornom procesu važno je da temeljem procjena i podataka liste slažu na način koji će uistinu osigurati jednake šanse i jednake ishode muškarcima i ženama u procesu osvajanja mandata umjesto da samo zadovolje formu i poštuju zakonske odredbe o kvotama (iako vidimo da su neki izrazito uporni u kršenju istih i za njih bi i puko zadovoljenje forme bio napredak).

Uzimajući navedeno u obzir, čini se da je odgovor na pitanje zašto se kontinuirano u Hrvatski sabor bira manje od jedne četvrtine žena taj što većina političkih opcija koja sudjeluje u izborima, a posebno HDZ kao stranka koje je dosada osvajala najviše mandata, ne poštuju načelo rodne ravnopravnosti u političkim procesima. Izuzetak su platforma Možemo! i partneri te koalicija Rijeke pravde. Platforma Možemo! je na prošlim, kao i ovim parlamentarnim izborima, u najvećoj mjeri poštivala načelo rodne ravnopravnosti u izbornom procesu u svim aspektima. Koalicija Rijeke pravde se također vodila ovim načelom uz neka odstupanja, prvenstveno jer nemaju dovoljno nositeljica listi, ali kao najveća oporbena stranka brojčano najviše doprinosi ukupnom postotku izabраниh žena. Preostale političke opcije ili ne poštuju izborne kvote ili žene ne smještaju na mjesta s kojih imaju realne šanse osvojiti mandate odnosno ne koriste ZIP sustav i ne raspoređuju ravnomožno žene po listama ili nemaju dovoljno nositeljica listi (što pogotovo dolazi do izražaja kod onih stranaka koje u izbornim jedinicama osvajaju po jedan mandat).

Zaključno, poprilično je jasno da žene nemaju jednak položaj niti jednake šanse kao muškarci u ovom, a i prethodnim, izbornim procesima jer nisu uopće na listama ili nisu na prvim mjestima na listama, nisu na višim pozicijama ili pozicijama na kojima imaju šanse ući u Sabor, a liste se uglavnom ne slažu koristeći rodni paritet i ZIP sustav kao principe ravnopravnosti. Navedeno posebno vrijedi za HDZ kao najveću stranku i relativnog pobjednika na izborima. Pitanje je zašto su stranke ne provode dosljedno principe rodne ravnopravnosti pri odabiru kandidata/kinja za liste i nositelje/ice, kao i zašto se odlučuju plaćati novčane kazne umjesto poštivati zakonske odredbe o kvotama? Intencija kvota na izbornim listama jest osigurati zastupljenost žena na svim razinama vlasti te omogućiti ravnopravno sudjelovanje u političkom djelovanju. Međutim, navedeno će biti teže postići ako se propisuju novčane sankcije za nepoštivanje zakonskih odredaba umjesto da sankcija bude odbacivanje lista koje ne zadovolje kvotu (što bi se, doduše, po tumačenju Ustavnog suda i stručnjakinja smatralo neustavnim). Isto tako, ako uzmemo u obzir činjenicu da većina stranaka koje jesu zadovoljile kvotu, ne omogućuju jednake šanse ženama na listama i u izbornom procesu, postavlja se pitanje smisla ovakvih kvota te da li je optimalnije kao privremenu mjeru zakonski propisati minimalnu zastupljenost podzastupljenog spola od 40 posto, ne na izbornim listama, već na izabranim mjestima u svim predstavničkim tijelima na svim razinama vlasti.

Prema podacima UN Women-a na svjetskoj razini žene čine 26.5% svih parlamentarnih zastupnika/ca te se predviđa da ovim tempom rodni paritet u nacionalnim zakonodavnim tijelima neće biti postignut do 2063. Hrvatska se, izgleda, dobro uklapa u ovu sliku te je potreban ozbiljan i sustavan pristup navedenom problemu kako bi se postojeći trendovi preokrenuli. Dosadašnje Vlade nisu bila spremne to napraviti, što i ne čudi ako uzmemo u obzir prethodno navedeno, kao i činjenicu da se 7 godina kasnilo s donošenjem temeljnog strateškog dokumenta u području

ravnopravnosti spolova. Trenutni [Nacionalni plan za ravnopravnost spolova 2022. – 2027.](#) u području zastupljenosti žena u procesima javnog i političkog odlučivanja predviđa mjere koje su nedovoljne, neprimjerene trenutnom stanju stvari i čija je efikasnost upitna, a što možemo reći i za čitav Nacionalni plan.

Kao i u svim dosadašnjim izbornim procesima, zaključujemo da smo još uvijek daleko od postizanja načela ravnopravnosti spolova u hrvatskoj politici te da je neizvjesno kada će žene u Hrvatskoj dostići političku reprezentaciju koja im pripada.